

Azərbaycan – Tacikistan: sınaqlardan çıxmış etibarlı dostluq

Azərbaycanın bugünkü möhtəşəm uğurlarının təməli ulu öndər Heydər Əliyevin ölkədə siyasi hakimiyyətə qayıdışının ilk illərində qoyulmuşdu. Ümummilli liderin siyasi müdrikliyi sayəsində ölkəmizin dostları qısa müddətdə çoxalmış, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə tanınması istiqmətində heyrətamiz addımlar atılmışdı. Ulu öndər ölkəmizin yaxın qonşuları, türk dövlətləri, İslam dünyası, eləcə də, postsovet məkanı ölkələri ilə əlaqələrin bərpa edilməsi və əməkdaşlığın yaradılmasına müstəsna əhəmiyyət verdi.

Yadımdadır, Heydər Əliyev 1996-cı ilin oktyabrında Daşkənddə səfərdə olarkən – o, Özbəkistan paytaxtına Əmir Teymurun 660 illik yubileyində iştirak etmək məqsədi ilə getmişdi – Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonla görüşmüşdü. Hər iki prezident yeni müstəqillik qazanmış respublikalarımızın keçid dövründə qarşılıqlı çətinliklərin aradan qaldırılmasında qarşılıqlı surətdə faydalı əməkdaşlığın çox vacib olduğunu vurğulamışdı. Şükürlər olsun ki, həm Bakı, həm də Düşənbə həmin dövrün çətinliklərini, həlli müşkül görünən problemləri böyük uğurla geridə qoymuşlar.

Onu da əlavə edim ki, Tacikistan Prezidenti həmin görüşdə ölkəsinin Azərbaycanla əlaqələrin genişləndirilməsinə böyük maraq göstərdiyini bəyan etmiş və öz ölkəsindəki vəziyyət barədə Heydər Əliyevə ətraflı məlumat vermişdi. Hamı bilir ki, həmin dövrdə Heydər Əliyev öz ölkəsindəki vətəndaş müharibəsinin qarşısını alsada da, Tacikistanda vətəndaş müharibəsi təhlükəsi hələ davam edirdi. Çox sonralar mən Azərbaycan mətbuatında “Heydər Əliyev Tacikistandakı vətəndaş müharibəsinin qarşısını necə almışdı?” adlı yazı oxumuşdum. Elə tacikistanlı həmkarlarımız da Azərbaycan xalqının ulu öndərinin Mərkəzi Asiyada böyük nüfuz malik olduğunu yazırdılar.

Aradan 27 il keçəndən sonra – 2023-cü ildə Tacikistan Prezidenti bizim ulu öndərimiz haqqında danışarkən artıq Prezident İlham Əliyevin də ölkəsində, regionda və dünyada qazandığı nüfuzu xatırlatmışdı: “Tacikistanda Heydər Əliyevin şəxsiyyətinə hər zaman dərin hörmət bəsləyiblər. İki ölkə arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulmasında Heydər Əliyevin misilsiz

xidmətləri olub. Eləcə də, iki ölkə arasında çoxtərəfli münasibətlərin dərinləşməsinə onun rolu danılmazdır. Bu il Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistana dövlət səfərində əldə edilən nəticələr bir daha sübut edir ki, iki xalq ortaq tarixə, dostluğa, qardaşlığa, qarşılıqlı hörmətə və xoş münasibətə sadıqdır. Əminəm ki, bu səfər zamanı əldə edilən razılıqlar iki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın əsasını qoyacaq. İki ölkə arasındakı münasibətlər ardicıl, müştərək addımlar nəticəsində artan xətlə inkişaf edəcək. Bu da iki xalqın xeyrinə davam edəcək”.

Xatırladaq ki, Tacikistan Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tanıyan ilk ölkələrdəndir. Bakı ilə Düşənbə arasındakı diplomatik münasibətlərin təməli isə 1992-ci il mayın 29-da qoyulmuşdur. Yeni Tacikistan Prezidentinin Bakı səfəri və bizim bu səfirlərimiz diplomatik əlaqələrimizin 32-ci ildönümü günlərinə təsadüf edir. O da vurğulanmalıdır ki, Tacikistan dövləti artıq tarixin arxivinə göndərilmiş keçmiş münaqişənin davam etdiyi bütün dövrlərdə Azərbaycanın haqq işini dəstəkləmiş, bizim Zəfərimizlə nəticələnən İkinci Qarabağ müharibəsinin yaratdığı yeni reallıqları isə alqışlamış və xalqımızın sevincinə şərik olmuşdur. Məhz bütün bunlara görə Azərbaycan Prezidenti Tacikistan dövlətinə güvənmiş, inanmış və həmin ölkəyə 6 dəfə səfər etmişdir.

Prezident İlham Əliyevin xatırladığı kimi, Azərbaycan və tacik xalqları arasında tarixi, mədəni və dini bağlılıqlar iki ölkə arasındakı əlaqələrin əsasını təşkil edir. Ölkələrimizi tarixi dostluq əlaqələri, siyasi, iqtisadi, hümanitar və digər sahələrdə münasibətlər birləşdirir. Azər-

baycan Xarici İşlər Nazirliyinin elektron resurslarında göstərilir ki, ölkələrimiz arasında, ümumilikdə, 57 sənəd, o cümlədən 2007-ci il martın 15-də “Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında müqavilə” imzalanıb. Sözsüz ki, cənab Prezidentin ötən il aprelin 5-də Tacikistana dövlət səfəri bu inkişafın və ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da yüksəlişinə güclü təkan vermişdir.

Prezident kitabxanasının elektron materiallarında oxuyuruq ki, ötən il aprelin 5-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon Düşənbə şəhərində mətbuata bəyanatla çıxış edərkən müştərək tariximizi xüsusi qeyd etmişlər. Azərbaycan Prezidenti xatırlatmışdı ki, 1990-cı illərin əvvəllərində hər iki ölkə böyük çətinliklərlə üzləşmişdi, ölkələrimizdə ictimai-siyasi sabitlik pozulmuşdu, həm Tacikistanda, həm də Azərbaycanda vətəndaş müharibəsi baş vermişdi. Vətəndaş müharibəsini qardaş qırğını və müharibələrin ən dəhşətli

kimi xarakterizə edən Prezident İlham Əliyev o dövrdə Tacikistanda Prezident Emoməli Rəhmonun, Azərbaycanda isə ulu öndər Heydər Əliyevin qanlı səhifəni çevirmək və ölkələrimizi inkişaf yoluna çıxarmaq üçün nə mümkündürsə, etdiklərini və məqsədlərinə nail olduqlarını yada salmışdı. Eyni zamanda, vurğulanmışdı ki, bu gün həm Tacikistan, həm də Azərbaycan sabit dövlətlərdir. Təbii ki, bu sabitliyin əsas səbəblərindən biri hər iki dövlətin sülhsevər siyasəti və istənilən tərəfdə münasibətlərdə səmimi və sədaqətli olmalarıdır.

Bu məqamda bir faktı xüsusilə qabartmaq istəyirəm. Prezident İlham Əliyev ötən ilin aprelinde Tacikistanda dövlət səfərində olmasına baxmayaraq, Emoməli Rəhmonun şəxsi dəvəti ilə həmin ilin sentyabrında da Düşənbəyə getmişdi. Bu fakt ona görə bizim üçün əlamətdardır ki, ötən il sentyabrın 14-də Mərkəzi Asiya dövlət başçılarının Məşvərət Şurasının Düşənbədə keçirilən iclasında Prezident Emoməli Rəhmonun dəvəti ilə bu şəhərə gələn İlham Əliyev

tədbirdə iştirak edən yeganə fəxri qonaq – Mərkəzi Asiya dövlətlərini təmsil etməyən siyasətçi idi. O da xüsusilə vurğulanmalıdır ki, Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon da ötən il noyabrın 24-də BMT-nin Mərkəzi Asiya Ölkələrinin İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Proqramının – SPECA-nın iştirakçı ölkələrinin dövlət və hökumət başçılarının Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olub. Yeni qarşılıqlı səfərlər, müntəzəm təmaslar və əlaqələrin sıxlaşdırılması hər iki ölkənin maraqlarını təmin edir və öz müsbət nəticələrini göstərir.

Bundan başqa, Milli Məclisin saytında vurğulanır ki, Azərbaycanla Tacikistan arasındakı münasibətlər parlamentlər səviyyəsində də uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisində Azərbaycan–Tacikistan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu fəaliyyət göstərir. Eləcə də, Tacikistan Respublikasının Ali Məclisinin hər iki palatasında Azərbaycan Milli Məclisi ilə parlamentlərarası dostluq və əməkdaşlıq qrupu mövcuddur.

Mətbuat yazır ki, Prezident Emoməli Rəhmonun ölkəmizə dövlət səfəri ərəfəsində – mayın 20-də Bakıda Azərbaycan – Tacikistan Investisiya Forumu keçirilib. Forumda Azərbaycanın və Tacikistanın investisiya potensialı, icra olunan layihələr haqqında təqdimatlar nümayiş etdirilib, müxtəlif iqtisadi subyektlər arasında yeni əməkdaşlıqlar müzakirə olunub. Biznes-forum çərçivəsində şirkətlər arasında ticarət, dağ-mədən və kənd təsərrüfatı sahələrində əməkdaşlığa dair 8 sənəd imzalanıb.

Təbii ki, mətbuatımız Prezident Emoməli Rəhmonun Bakıya dövlət səfəri barədə geniş məlumatlar yayacaq. Ona görə də biz təfərrüata varmırıq. Amma sonda onu xatırladıq ki, eyni tarixi yaşamış, eyni taleyi bölüşmüş və bərabər şəkildə inkişaf yolu keçmiş Azərbaycanla Tacikistan daim bir-birinin yanında olmuşlar və bundan sonra da həmin ənənə yaşadılacaqdır.